

DAMIR JURAS*, HRVOJE FILIPOVIĆ**

Omalovažavanje ili vrijeđanje policijskih službenika u vezi s vršenjem službe

Odredbom čl. 17. Zakona o prekršajima protiv javnog reda i mira¹ propisano je: „Tko omalovažava ili vrijeđa državne organe odnosno službene osobe prilikom vršenja ili u vezi s vršenjem službe ili njihova zakonita naređenja, kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom u iznosu od 700,00 eura do 4000,00 eura ili kaznom zatvora do 30 dana.“

Kada policijski službenik nije u službi odnosno ne poduzima službenu radnju, obilježja prekršaja iz čl. 17. Zakona o prekršajima protiv javnog reda i mira bit će ostvarena ako je vrijeđanje ili omalovažavanje policijskog službenika motivirano službenim postupanjem ili svojstvom policijskog službenika. Odlučna činjenica da je omalovažavanje ili vrijeđanje policijskog službenika počinjeno u vezi s njegovim vršenjem službe, kao konstitutivni element mora biti navedena u činjeničnom opisu djela zato što je pravno kvalificiranje prekršaja (navođenje zakonskog opisa prekršaja) podvođenje odlučnih činjenica sadržanih u činjeničnom opisu pod biće odgovarajućeg prekršaja. Nije dovoljno u činjeničnom opisu djela navesti kada, gdje i kako je počinitelj vrijeđao ili omalovažavao određenog policijskog službenika, nego treba izrijekom navesti da je to napravio u vezi s vršenjem službe tog policijskog službenika. Dakle, sve odlučne činjenice (konstitutivni elementi, obilježja) moraju biti navedene u činjeničnom opisu prekršaja da bi on u cijelosti mogao biti podveden pod zakonski opis prekršaja. U protivnom, ako u činjeničnom opisu prekršaja nedostaje neka odlučna činjenica, tako opisano djelo nije prekršaj i to predstavlja temelj za oslobađanje okrivljenika od optužbe na temelju čl. 182. st. 1. Prekršajnog zakona.

Iz obrazloženja sudskih odluka:

„6.1. U izreci pobijane presude kao i u optužbi, u činjeničnom opisu se ne naznačuje da bi okr. (...) omalovažavala ili vrijeđala službenu osobu prilikom vršenja službe ili u vezi s

* dr. sc. Damir Juras, Služba disciplinskog sudovanja, Split, MUP, Republika Hrvatska.

** dr. sc. Hrvoje Filipović, Veleučilište kriminalistike i javne sigurnosti, Zagreb, MUP, Republika Hrvatska.

¹ Zakon o prekršajima protiv javnog reda i mira, Narodne novine, broj: 41/77., 52/87., 41/89., 55/89., 05/90., 30/90., 47/90., 29/94., 114/22., 47/23.

vršenjem službe ili njezinog zakonitog naređenja, odnosno da bi omalovažavala ili vrijeđala državni organ, slijedom čega proizlazi da u činjeničnom opisu ovog prekršaja nedostaje jedan od konstitutivnih elemenata prekršaja koji se okrivljenici stavlja na teret, kao što je pravilno zaključio prvostupanjski sud.

6.2. Neosnovano žalitelj navodi kako činjenični opis djela prekršaja sadrži konstitutivne elemente prekršaja, jer da je iz reke presude jasno vidljivo da se na teret okrivljenici stavlja radnja vrijeđanja i omalovažavanja konkretnog policijskog službenika, a vidljivo je da su njezini inkriminirani navodi bili upućeni prema policijskom službeniku vezano za njegovo službeno postupanje. Iako je (...) u trenutku počinjenja prekršaja bio policijski službenik, radi se o njegovoj službenoj funkciji u obavljanju službene dužnosti, ali ne i o njegovom neposrednom obavljanju službe ili u vezi s vršenjem službe u smislu izdavanja naredbe ili drugog zakonitog naređenja, odnosno ne naznačuje se jasno da se radi o vrijeđanju ili omalovažavanju koje je u vezi s vršenjem službe, a ne o eventualnom mogućem privatnom sukobu odnosno mišljenju okrivljenice o konkretnom policijskom službeniku.

6.3. Jednako tako neosnovano žalitelj navodi kako je prvostupanjski sud bio dužan vratiti optužni prijedlog na nadopunu ili ispravak ako je smatrao da isti ne sadrži činjenični opis radnje iz koje proistječe zakonsko obilježje prekršaja. Naime, u ovom konkretnom slučaju kada ispitujući optužni prijedlog se nađe da djelo koje se okrivljeniku stavlja na teret nije prekršaj, prvostupanjski sud donosi odmah presudu kojom se okrivljenik oslobađa od optužbe. Dakle, ne postupa sukladno čl. 161. st. 4. Prekršajnog zakona.

7. Slijedom navedenog, kako odlučne činjenice nisu navedene u činjeničnom opisu prekršaja, prekršajno djelo za koje se protiv okrivljenice pokrenuo prekršajni postupak i koje je opisano u činjeničnom opisu izreke pobijane presude nije prekršaj, pa je pravilno prvostupanjski sud okr. (...) oslobodio od optužbe“, Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske, Ppž-3966/2023 od 22. svibnja 2024.

„5.2. (...) Naime, za ostvarenje bića prekršaja iz članka 17. Zakona o prekršajima protiv javnog reda i mira nije nužno da su službene osobe u odnosu na okrivljenika poduzimale neke radnje odnosno da ih je vrijeđao ili omalovažavao prilikom vršenja službe, već je dostatno da se je isto dogodilo u vezi s njihovim vršenjem službe, a iz obrane okrivljenika nedvojbeno proizlazi da je isto bilo u vezi s vršenjem službe budući da je bio nezadovoljan njihovim postupanjem odnosno nepostupanjem“, Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske, Ppž-10685/2023 od 28. veljače 2024.

U slučajevima kada je sud ispravno okrivljenika oslobodio od optužbe jer u činjeničnom opisu prekršaja nisu bila sadržana sva obilježja prekršaja pa djelo nije bilo prekršaj,² postavlja

² Nedostaci u činjeničnom opisu djela, uslijed čega djelo nema sva obilježja prekršaja, bili su razlog i oslobađanja okrivljenika od optužbe za posjedovanje droge: „5. 1. Naime, okrivljenik je za djelo pod točkom 2. izreke pobijanog prekršajnog naloga nepravomoćno proglašen krivim da je počinio prekršaj iz članka 54. stavka 3. u vezi sa stavkom 1. točkom 1. Zakona o suzbijanju zlorabe droga, kojom odredbom se, između ostalog, sankcionira osoba koja posjeduje drogu. Pojam droge definiran je u članku 2. stavku 1. točki 1. Zakona o suzbijanju zlorabe droga, pa je tako u navedenoj zakonskoj odredbi propisano: ‘1. Droga je tvar koja je obuhvaćena Jedinstvenom konvencijom Ujedinjenih naroda o opojnim drogama iz 1961., kako je izmijenjena Protokolom iz 1972., ili Konvencijom Ujedinjenih naroda o psihotropnim tvarima iz 1971. i svaka tvar prirodnog ili umjetnog podrijetla, uključivši psihotropne tvari uvrštene u Popis droga, psihotropnih tvari i biljaka iz kojih se može dobiti droga.’ 5. 2. Dakle, prema citiranim zakonskim odredbama nedvojbeno proizlazi da se za posjedovanje droge može proglasiti krivim ona fizička osoba koja posjeduje tvar koja je propisom

se pitanje može li se protiv istog okrivljenika voditi novi postupak radi istog događaja, odnosno je li riječ o presuđenoj stvari pa bi sud, na temelju čl. 181. toč. 4. Prekršajnog zakona,³ trebao odbiti optužbu jer je okrivljenik za isti prekršaj već pravomoćno oslobođen optužbe.

Budući da je u prethodnom postupku donesena oslobađajuća odluka jer djelo uopće nije bilo prekršaj, a u novom bi se postupku, uz navođenje svih bitnih obilježja prekršaja u činjeničnom opisu djela (uključujući i one koji su nedostajali u prethodnom činjeničnom opisu djela), okrivljeniku sudilo za prekršaj, odgovor je da bi se tada okrivljeniku moglo suditi za prekršaj iako je u prethodnom postupku oslobođen od optužbe jer ono što mu se stavljalo na teret i nije bilo prekršaj. Odnosno, okrivljenik prethodno nije oslobođen za počinjeni prekršaj, nego zato što djelo koje mu se stavljalo na teret nije prekršaj pa je bila riječ o inkriminaciji koja nije prekršajno kažnjiva. Drugim riječima, ne postoji identitet djela jer bi u novom postupku okrivljeniku bilo suđeno za djelo koje je prekršaj i čiji činjenični opis nije identičan djelu zbog kojeg je oslobođen optužbe.

Engl.: *Belittling or Insulting Police Officers in Connection With the Performance of Their Duties*

proglašena drogom, pa je, prema tome, navedena činjenica da se radi o stvari koja je propisom proglašena drogom jedna od odlučnih činjenica odnosno jedan od konstitutivnih elemenata koji čini biće prekršaja iz članka 54. stavka 3. u vezi sa stavkom 1. točkom 1. Zakona o suzbijanju zloporabe droga. 5. 3. Kako je to vidljivo iz izreke pobijanog prekršajnog naloga (pod točkom 2.), u činjeničnom opisu se ne naznačuje da bi okrivljenik posjedovao stvar koja je propisom proglašena drogom, nego se naznačuje da je posjedovao suhu zelenu biljnu materiju koja svojim opisom i karakteristikama odgovara drogi Cannabis-Marihuana slijedom čega proizlazi da u činjeničnom opisu ovog prekršaja nedostaje jedan od konstitutivnih elemenata koji čini biće prekršaja iz članka 54. stavka 3. u vezi sa stavkom 1. točkom 1. Zakona o suzbijanju zloporabe droga. S obzirom da je zakonski opis odnosno pravno kvalificiranje prekršaja podvođenje odlučnih činjenica sadržanih u činjeničnom opisu pod biće odgovarajućeg prekršaja, to iz navedenog razloga sve odlučne činjenice nužno moraju biti navedene isključivo u činjeničnom opisu prekršaja. 5. 4. Slijedom navedenog, djelo za koje se protiv okrivljenika vodi prekršajni postupak, a na način kako je to činjenično opisano pod točkom 2. izreke pobijanog prekršajnog naloga, po propisu nije prekršaj, pa je ovaj sud, postupajući po službenoj dužnosti, pravilnom primjenom zakona, preinačio prekršajni nalog na način da je okrivljenika oslobodio od optužbe za predmetno djelo prekršaja, kako je to i navedeno u izreci ove drugostupanjske presude, pod točkom I⁴, Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske, Ppž-5194/2024 od 5. rujna 2024.

³ Prekršajni zakon, Narodne novine, broj: 107/07., 39/13., 157/13., 110/15, 70/17., 118/18., 114/22.